

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia Ilustrată” și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte

Manuscripte nu să dau napoi.

ASTA-'I MUZICA CE-'MI PLACE MIE.

Am înaintea mea un chip frumos. El ne arată viteaza artilerie română, începând de pe culmile de lângă orașul român Calafat, de pe țărmul stîng al Dunării, să bombardeze (să bată din tunuri puternice) cetatea Vidinul de pe celalalt țărm al Dunării, în a cărei întărituri Turcii își făcuse cuibar tare!

Tinărul Domn Carol (Regele de azi) e pe o colină înaltă avînd naintea sa o mașinărie pe care e așezat ochianul mare, cu care privește asupra cetății inimice. La stînga sa e înșirată bateria (compania) de tunari zisă «Bateria Carol», mișunînd de soldați tunari și ofițeri, cari îndreaptă tunurile și țintesc și le descarcă! Căci Domnul Carol a poruncit să se înceapă bombardarea cuibului turcesc!

Tunurile române, la porunca mai marelui lor Căpitan, au deschis focul! Domnul Carol privește spre țărmul străin mersul gloanțelor ducătoare de potop.

Dar nici Turcul nu doarme. Abia au sosit acolo întîile obuze române (gloanțe de tun ce să sparg unde cad și potop rău în jurul lor), și iată vine șuerînd dela Turci răspunsul: un obuz mare, bine țintit și bine nimerit, cade chiar aproape de bateria română, zvîrlind sute de gloanțe mici în jurul său! Era pe-acî, pe-acî, ca însuși Domnul să, fie lovit, și în cea dintîi zi a focului, potopit!

Clipa asta și purtarea Domnului Carol în fața primejdiei, ni-o arată viu chipul de care vorbim.

E o vedere înălțătoare de suflet și mult grăitoare!

Domnul Carol adevărat, în loc să se sparie de solul morții ce i-a căzut așa aproape, — și-a ridicat chipul în mâna dreaptă și sa-

lutînd astfel cu el glonte inimic, a strigat voios:

„Ah! Asta-'i muzica ce-'mi place mie!”

Și a urmat apoi groaznică muzică de pe un țărm și de pe celalalt al bătrînei Dunăre, muzică de care mugeau depărtările, speriate săltau valurile fluviului, și bubuind să scutura pămîntul! Și numai noaptea îi pune popasuri. Iar peste cîteva săptămîni de înfricoșat schimb de foc, cuibul turcesc să văzû silit să se deie înfrînt în mâinile armatelor române biruitoare!

Săptămîni patru a ținut cumplita împoșcare cu foc, căci mari viteji erau, și pe-o parte și pe alta. Stăruința și vitejia Românului, celui ce «are șapte vieți în peptu-i de aramă», pe urmă a izbîndit totuși și — a biruit!

Așa să poartă eroii, în zilele primejdiei...

In felul său putem trece în asemănare zilele noastre a Românilor din țările coroanei ungare, cu zilele de cari pomenirăm! Și noi ne aflăm de multe zile, de mulți ani chiar, în un strașnic războiu politic cu Turcii noștri: cu partidele politice stăpînitoare din Pesta!

Un Osman-Pașa, strașnic, cutezător, s'a ridicat mai ieri, în ajunul zilelor de luptă de alegeri, din sînul taberelor politice din Pesta, — e Tisza-Pișta, și el ne-a zvîrlit din Vidinurile noastre: dela Seghedin și dela Arad, obuzuri răsunătoare, care să se spargă în mijlocul taberelor noastre și, înfricîndu-ne cu amenințarea perirei, să ne zăpăcească, să ne desnădăjduiască, să ne facă să fugim plini de spaima morții, din calea lui și a taberelor lui!

Am fi însă cei mai nevrednici de numele de Ro-

mân, dacă nu ne-am aduce aminte de viteza ținută a Domnului Carol în fața tunetului glontelui inimic, și nu i-am răspunde chiar voioși lui Tisza unul fiecare:

„A! Asta-'i muzica ce-'mi place mie!”

Vorba deschisă de chemare la războiu, la încrucișarea brațelor, la încordarea puterilor. Că asta ne va oțeli, ne va limpezi, ne va întări, — nu ca vorbele viclene cu momeli și făgădueli, cari ar putea zăpăci!

Și răspunzîndu-i așa, să ne pregătim de intrare în focul războiului de alegeri, cu statornicia, cu tăria sufletească, cu care bravii oșteni ai marelui Carol au intrat în acel războiu, cucerind redută după redută, — până și-au cucerit tot ce au dorit: *deplina libertate și ne-afîrnare!*

Atîtea Vidinuri și Crivițe și Plevne ne stau și nouă în cale, ca cercurile de alegeri mușunite de vrășmașii politici! Asalturi bărbătești să dăm asupra lor! Asalturi repetate și neînfricate, — până le vom cuceri, și pe Turcii noștri din ele i-om alunga! Numai atunci vom fi vrednici a fi și noi pomeniți cu laudă de fiii și nepoții noștri și de istoria neamului!

UNELE—ALTELE

Adunare la Alba-Iulia.

— Convocare. —

Alegătorii cercurilor electorale Alba-Iulia, Abrud, Aiud, Ighiu, M. Uioara, Ozna-Sibiului și Vințul-dejos din comitatul Albei Inferioare, să convoacă la

Adunarea poporată,

care să va ținea în 29 Martie n. la 11 care a. n. în Alba-Iulia la hotelul „Europa”.

Program: 1. Desbatere asupra situațiunei politice; 2. Desbatere asu: ra votului universal; 3. Alegerea delegaților pentru conferența națională.

Alba-Iulia, 17 Martie 1910.

Dr. Ioan Marciac. Dr. Ioan Pop, Rubin Pațița, Florian Rusan, Dr. Iuliu Morariu, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Rubin Pațița, Ioan Teculescu, Dr. Daniil Szabó, Simion Micu.

Fond cultural la Blaj.

Iată, după „Unirea” cele mai noue frumoase contribuiri la Fondul-Cultural gr.-cat dela Blaj:

N. Mărculeț, preot, Stenea Cor.	40
N. Petru, preot, Gurghiu,	100
G. Farago, not. pens. Cluj,	50
I. Popovici, stud. silv. Șemniț,	50
Marius Elekes, Velcheriu.	300
„Piatra”, inst. de credit Teuș,	300
G. Halmágyi, inv., Bărcut.	22
N. Solomon, protp. Ludoș	500
Aurel Filip, Brașov,	500
George Berghian, inv. Teaca	400
Nicolae S. Aron, protp.	600
Ștefan Colcer, preot, Dîmb	400
Ioan Rus, învățător,	200
Dr. V. Fodor, mdic, Orade	200
Ioan Pop, învățător Budiu	100
Basil Murășan, preot,	500
Gavril Hantea, „Suat	300
Com. Gligor, inv. Gurarfu	200
Dion. Dancea, inv. Gurarfu	500
Dion. Aron, preot,	600
Niculae Togan, protp. Sibiu	500
Romul Botezan, inv.	200
Petru Bălaș, preot, Oarba	500
Alex. Vijoli, inv.	100
T. Hărșan, pr. Chimitelnic,	500
Ioan Boeriu, preot, Lechința	500
George Repede „Homorod	500
Dr. L. Cigărean, adv. Sasca	500
Valer Platon, inv. Lăscud	300
M. Birtolon, n. pens. Lăscud	1000
Iuliu Laslo, preot, Lăscud	200
Filon Botezan, inv. Ațintiș	100
A. Bărbulescu, preot Ațintiș	200
Ioan Bozdoc preot, Ciud	200
V. Simoneti inv. Bogata	500
N. Cucuiu preot, Bogata	200
I.-Căpîlnean, pr. B.-St.-Miklós	500
V. Rus, pr., Șeulia de Cîmpie	500
Fil. Roman, inv. Șeulia de C.	200
I. Agîrbicean, preot, Bucium	500
G. Băraat, protopop, Blaj	1000
Ios. Cătean, pr., Copșa-mare	100
Ștefan Lita, preot, Lunca	200
Il. Cîmpian, prt. G.-St.-Mik.	500

Țăranii noștri la Viena.

Iată unele amănunte din cele ce ni-le spun frații noștri țărani întorși dela Viena, dela înmormîntarea lui Dr. Lueger:

Până la Pesta am călătorit noi în pace. Tot cam treceau ei cîți domni toți pe dinaintea cupeului nostru de pe accelerat, că le bătea la ochi că 6 țărani în haine albe, călătorim pe trenul repede, clasa a doua! Aruncau ochii pieziș la

noi și cu neîncredere, dar ne dădeau pace. Numai într'un loc un jupin oarecare, presimțind să vede că drumul nostru nu e o cale de rînd, a prins vorbă cu noi și a început a ne ispiți, — dar' i-am spus că mergem la Pesta, și n'a avut ce mai zice. Atita totuși ni-a spus la despărțire:

— Să nu vă pună dracu să mergeți cumva la îngroparea lui Lueger!..

L'am liniștit pe patriot cu aceea, că nici nu știm cine-i Lueger!..

*

Dela Pesta pîn' la graniță însă, schimbînd trenul, calea ni-a părut nesfîrșit de lungă pentru primejdia mare ce ne amenința clipă de clipă de a fi împedecați în călătoria noastră!

De-acîi încolo, trecuți fiind de Pesta, nu mai putem spune că mergem la Pesta, ci, precum spuneau și biletele de tren, trebuia să recunoaștem că mergem la Viena.

Și am început a fi bănuitori în ochii patrioților, și dela jumătatea drumului, tot într'una ne trezeam cîte c'o patrulă de gendarmi unguri de graniță, pe capul nostru!

— Unde mere, *moi?*, ne-a întrebat întîiul rînd de gendarmi.

— La Viena, domnule! — îi răspundem noi necioplitului. El ne agrăește, după firea îngimfării maghiare, cu „*moi*“ (mă!), doar noi suntem „numai“ țărani, iar el, flămîndul care acasă n'a avut cu ce trăi, n'a avut ce brăzduță de pămînt să își lucreze, și a fost lilit a să băga slugă împărăției, ca gendarm, el ne zice: *măi!*

— Ce coata voi la Viena?

— Avem neamuri acolo.

— Cum chiamă nyamuri?

Unul spune pe unul dela miliție, altul pe alt cunoscut.

Și s'au dus uitîndu-se încă napoi neîncredători la noi.

Abia mai trece o stație, iacă alt rînd de gendarmi. Iară să opresc la noi.

— Cine sunteți, *moi?*

Dăm aceleași răspunsuri. Dar aceștia ne spun:

— Poateți voi arăta ceva bizonyitvány, hîrtie, scrisoare, che cine sunteți? Un „belet“ ceva?

— D'apoi noi scrisori n'am luat la noi, răspunde Filimon Udrea din Castău, că noi așa știm că aici nu să cere pașaport, că doar suntem tot într'o împărăție și avem tot un stăpîn!

Să duseră și aceștia privindu-ne neîncredători.

Peste alt răstimp și cale, iacă al treilea rînd de gendarmi! Acum ne-a cuprins frica de-a binele. De două rînduri scăparăm, ne ziceam, de-al treilea n'om scăpa! Ne cer documente și n'avem!

— Unde mere voi?

— La Viena, domnule!

— Ce face voi la Viena?

Avem acolo neamuri, domnule, și suntem și neguțători de boi. După noi vin 16 vagoane de boi și noi mergem nainte să le găsim loc..

— Nu mere voi la îngroparea lui Lueger?

— Ce îngropăciune? Ce Lueger? Noi nu știm cine-i ăla. Noi avem năcazurile noastre și mergem pentru boii noștri!..

Și abia ne lăsasă în pace și ăștia, încredințați de jumătate prin povestea noastră cu boii. Dar pe noi să instăpînise frica și febra sufletul în noi de scîrbă, că la cîte ispite și întrebări te iau pe tine în țara noastră împănății statului, ca și cum n'ai avea drept a merge cînd vrei și unde vrei? Și teama de acolo ne venea că ne ziceam: ăștia te trezești că încă, sub cuvînt că nu putem adeveri cine suntem, întreabă la Orăștie, de acolo le spune unde mergem, ne opăcesc în drum pînă trece înmormîntarea, iar după aceea ne dau drumul să mergem cîți vrem la Viena!..

La stația din urmă iată că gendarmii dau jos vre-o 16 oameni din tren, ca să adeverească cine's. Pe 8 i-am văzut venind iară, dar pe 8 nu. Ne gîndeam: acum ne vine rîndul nostru și ne strică dracii ăștia tot planul și drumul nostru cel frumos!..

Povestea cu boii înse, să vede că ne-a scăpat.

Cînd am trecut granița, părea că am eșit din temniță și ne simțim la larg, la liber! Nu ne mai amenința nimeni și nimic în libertatea noastră de oameni și de cetățeni.

S'au interesat și acolo de noi că cine suntem, și spunîndu le, zeci de fețe vesele, plăcut uimite, ne încungiurau și ne întrebau cîte toate și își arătau plăcerea asupra hotărîrii noastre de a veni cale așa departe la îngropăciunea marelui bărbat al lor, al Vienezilor!

*

La gara din Viena ne-au așteptat trei studenți universitari români, dnii Mărcuș, Russu și Lavric, cari ne-au luat îndată în primire și ne-au condus cu frăție la cuartirul ce ne cîștigaseră. De-acîi încolo lucrurile au mers în rînduială, cum vi's cunoscute din foi. Ne-au călăuzit tinerii aceia prin multe locuri prin Viena de ne-au arătat orașul, bisericile lui cele mari și minunate ca „Votiv-Kirche“: o minunată biserică zidită de Maestatea Sa Francisc Iosif ca mulțămîntă lui Dzeu că l'a scăpat din o primejdie de moarte! Am fost duși apoi de am văzut marele și strălucitul Muzeu istoric cu nenumăratele lui lucruri de văzut; apoi biserica românească, — și multe altele.

*

Prin oraș încă am umblat noi cum am umblat, că și prin oraș să lua lumea după noi, — dar cînd ne-au dus la minunata grădină de animale, cu tot felul de animale de pe fața pămîntului, — apoi acolo trebuia să mai rîdem și noi de noi! Că, mă rog, lumea aceea multă ce mișuna pe drumurile de printre locuințele animalelor și curțile lor, cum ne-am dus noi să ne uităm și noi, — apoi nu să mai uita de-

fel la animale, numai — tot la noi! Abia ne opream un pic nainte de un leu mîndru, ori a unui elefant cit un munte, ori a bouului sălbatec de prin Azia și Africa, — și îndată erau 300—400 de oameni strînși cerc în jurul nostru, de nu ne mai puteam mișca nainte! Acum noi le eram menageria!

Ne-am suit și pe trenul acela electric american din Prater, care te poartă ca un nebun prin dealuri, prăpăstii, stînci, repede ca fulgerul. Dar — vai ce mai pui de frică am mîncat pe el!..

*

Luni dl Dr. Ciurcu ne-a dus la florăria unde fusese comandate 2 cununi românești: a Brașovenilor și a Orăștienilor. Le-am luat noi. Pe a Brașovenilor a dus'o George Opream, pe a noastră a Orăștienilor a dus'o Ioan Adam. Să uita lumea a minune după noi și roiu de oameni ne urmărea. Ajunși la curtea magistratului, cununile au fost depuse la locul lor.

*

— Sosirea noastră în Viena a atins așa de plăcut pe Vienezi, că ei, deși statorise înainte programul înmormîntării și ordinea în care au să urmeze acolo toate, — aflînd de deputația țărănească a Românilor ardeleni, au făcut o schimbare în programul publicat deja prin foii. Că în programul original, nu fusese vorba de un car de cununi a nune lăsat Românilor. Cununile românești aveau să fie puse și ele printre celelalte, pe unde-o nimeri. Numai după sosirea noastră, de plăcerea acestei luări aminte au hotărît că toate cununile ce aveau să vină pe carul din urmă (cel de nainte carului cu mortul) să fie mutate nainte pe celelalte care, și acel car lăsat cu totul cununilor românești, pe cari le vor însoți pe de laturi cei 6 țărani români în cămeși albe și cojoace!..

— Noi țărani fusese puși cîte 3 de cele două părți ale carului românesc, de cătră car, iar' din afară de noi, cîte un student român, ca să fim perechi. Cînd mai mai să plecăm așa, vine poruncă dela arangiatorii conductului, că studenții să treacă ei de către car și noi țărani, cu hainele noastre albe, cu capul descoperit și cu luminile aprinse în mâni, să trecem din afară! (Spre a fi cu atît mai bine văzuți pe unde trecem).

Patru oare într'una am mers așa pe lîngă car dela Rathaus pînă la podul Dunării, unde conductul s'a resfirat. Numai ce am stat la biserica St. Stefan unde s'a făcut slujba dzeiască asupra mortului în fața împăratului.

*

— Pe drumul cu mortul, — ne spune povestașul țaran, — să mă crezi dle, că nu să mai uita nime după mort, numai toți după noi, cei de nainte lui, pînă ne perdeau din ochi!

Și nu mergeam 10 minute, și

iară vedeam o mașină de fotografîntă asupra noastră de ne lua în chip!

Ne-a luat în chip și pentru cinematograf, și-o să arate înmormîntarea cum curge în chipuri vii, între cari noi vom bate tare în ochi, — prin toate orașele țării.

*

La prînzul dat a doua zi după înmormîntare, în cinstea deputației noastre, noi nu voiam să mergem, că ne era greu acolo într'atita lume străină. Dar doi din noi ne-au zis că să mergem, că altfel li supărăm, și am mers. Apoi să vezi dle ce omenie au pus pe noi!

La masa cea din frunte era în cap vice-primarul Dr. Neumayer, la dreapta lui un țaran, la stînga alt țaran, apoi cîte un alt viceprimar (că's vre-o 4 ori 5 viceprimari, toți domni mari ca primarul!), și iară cîte-un Român de-a noștri, și iară un sfetnic de acela mare și iară un Român! La masa asta numai noi eram și viceprimarii și tinerul student Ionel Colbazi (dela Spring, în Ardeal) călăuzul nostru. Alți domni pe la celelalte mese.

— Ne-o mulțămînt Birgărmaistăru și ne-or dat cîte-un medalion de aur cu chipul lui Lueger și cîte-o tabacheră cu țigări faine și ne-o dus în pivnița cea mare dela Rathaus și ne-o arătat pivnița. Am văzut, mă rog, o bute de abia ai putea da cu căciula pînă 'n virful ei! Atita-i de mare. Acolo în pivnița o fost făcută, că pe uși n'avea cum să încapă. Ci-că vre-o 10 mii de litre merg în ea. Și pe fundul ei li cioplit frumos în lemn chipul împăratului și alui Lueger, pe altă bute e împăratu cu alt primar mai însemnat de mai nainte, pe alta cu altu, — că bagsama e pivnița primăriei și de aia să pun pe buți, de aducere aminte, chipurile primarilor.

Tot vinuri, neică, de zeci de ani în buți!

Ne-au dat și nouă la fiecare cîte-o sticlă de un litru, vin de 15 ani, din o bute de acelea. Vin, taică, să tot trăești cu el!

Și ne-or făgăduit că ne trimet acasă la fiecare cîte un *Album* al Vienei, (carte cu frumoase vederi, chipuri alese, din măreața cetate).

Spun drept, domnule, ne zicea fratele țaran, — că așa omenie au pus pe noi domni aceia în Viena, că să fi mers domnu Dr. Vlad, nu-l omeneau așa!..

*

— Și alte lucruri drăguțe ne mai spun din calea lor la Viena, unele interesante, altele de tot hazul.

*

Principele de coroană și dreptul electoral.

»Egyetértés« în numărul său dela 22 Martie c. scrie următoarele:

»Cînd a fost z-lele trecute ministrul de culte Zichy în audiență la Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, la dorința acestuia i-a arătat mai pe larg punctul de vedere al lui Tisza, în chestia votului universal (Tisza nu e pentru vot universal).

Moștenitorul a ascultat cu luare aminte pe Zichy, apoi a zis următoarele:

»Na, da werden wir auch noch was drein zu reden haben!..« (Da da! La asta înse vom avea încă și noi ceva de zis!)

»Egyetértés« zice că are știrea din isvor de tot sigur.

Consfătuirea fruntașilor.

— Pregătiri pentru alegeri. —

Luni în 21 Martie, la orele 5 d. a. fruntașii neamului nostru, domnii deputați și membrii comitetului partidului, cum și număroși fruntași politici români din toate părțile țării, — printre cari domnii:

Octavian Goga, vicarul Macavei, M. Receanu, T. Oprear, Dr. Cor. Pap, G. Comșa, I. Lenger, Ghiță Pop, T. Dragoș, Const. Lucaci, N. Ivan, Dr. Branște, Dr. V. Bontescu, Dr. C. Alexandrescu, Dr. C. Popovici, Dr. Lazar, Mihai Pavel, și alții, —

au ținut în Pesta o consfătuire, ca comitet național, — luând mai multa hotărâri însemnate pentru pregătirea lucrurilor între Români în fața alegerilor.

S'a hotărât ca Conferența Națională, marele sfat al trimișilor neamului nostru, să se țină anume în 5 April n.

Comitetul numit mai sus, a statorit și lista candidaților de deputați români în cercurile în care partidul ia lupta pentru cucerirea cercului! Lista va fi înaintată Conferinței naționale spre întărire, după care apoi, fiecare Român ce ține la partid și la izbînda lui, are să voteze pe candidatul pus de partid și întărit de conferință (de marele sfat), și nu pe alții!

Deputați între popor.

Dr. St. C. Pop, deputatul Șiriei, a fost Dumineca trecută la Șiria, dînd samă alegătorilor săi bravi despre lucrarea sa în dietă. A fost primit cu mare însuflețire. Până la Șiria la gările din Cuvin și Covăsinți popor mult l'a așteptat și salutat. La Șiria toată Șiria! L'a salutat istețul țaran Nicolae Lăzărescu.

Au vorbit dnii deputați Goldiș și Dr. St. C. Pop. S'a votat încredere și deputatul a fost asigurat de alipirea nestrămutată a Șirienilor.

La Boroșineu

o consfătuire a fruntașilor din cerc, luînd parte la ea și dl deputat Goldiș, a hotărât a candida pe dl Sever Bocu întiul redactor al «Tribunei».

Dr. I. Suci, deputatul de până acum, nu mai candidază, și prin o scrisoare deschisă adresată alegătorilor, îi vestește, că se retrage din politică, între altele și pentru faptul că nu e mulțumit cu felul cum e organizat partidul nostru, prea slab organizat.

La Josășel

cercul dlui Dr. Oncu, după ce dl Dr. Oncu nu va mai candida, fiind bătrîn și lupta în dietă cerînd puteri mari oțeloase, — va candida dl Dr. George Popa, avocat, unul din cei mai inimoși cărturari Români, fost fibirău la Arad, cînd nu s'a sfiit a să împotrivi poruncilor fișpanului său, cînd acesta a voit să-l mîne la o votare despre care el avea altă părere!

*

Și în alte cercuri să fac pregătiri, — iar cele multe vor porni după Conferența națională!

Bătăi în dietă!

Ministrului președinte Héderváry și ministrului de agricultură Serényi, li-au spart capul!

Luni s'au întîmplat în dieta din Pesta lucruri cari pătează mult numele și așa slab al acestei adunături de „patrioți“ maghiari.

Mai mulți deputați au luat de pe masă cărți de legi de cele legate cu colțuri și călcie ori spate de aramă, grele de 2—3 kilo o carte, apoi o călămară grea de bronz, și cu acelea au zvrilit în capul ministrului Héderváry și al lui Serényi, rîndu-i destul de greu, făcînd să le curgă îndată sîroiu de sînge pe fețe și din cap!

Iacă cum s'a petrecut lucrul:

Dieta a fost conchemată pe Luni în 21 Martie, la ședință, pentru a i-să face cunoscut, că, la propunerea guvernului, Maestatea Sa închee lucrările acestei diete și o risipește, spre a fi aleasă alta.

Partidul Kosuthtist alui Justh, a primit din capul locului pe miniștri cu ocări, cu zgomot, cu injurături, — așa că abia să putea vorbi ceva de tresnetele de vorbe ce improșcau prin dietă:

— Mișei! afară cu voi! Vînduților!, — și altele.

După-ce s'a cetit scrisoarea regală care închee dieta asta, s'a sculat la cuvînt din partidul lui Justh, Kosuth și poporalii, cite cineva și au spus că toți află că risipirea dietei între împrejurările de azi, e o greșală, ba un lucru în afară de lege!

După ei ministrul președ. Héderváry vrea să vorbească, dar nu poate, că oamenii lui Justh răcnesc pe el:

— E mișelie ce faceți! Mișeilor! Șarlatanilor!

În mijlocul zgomotului președintele închide ședința, pentru a să face ordine.

După deschiderea de nou, peste un sfert de cias, ministrul vrea să vorbească iară ce nu

putuse mai nainte. Dar abia-și deschide gura

— ...Domnilor deputați!..

și zeci de voci răcnesc spre el:

— Afară cu el! Nu-l ascultăm! Calcă legile! Să-se roage de iertare!

Héderváry încearcă de nou, dar nu răzbește. O sută de guri urlă pe el:

— Nu te suferim! Afară cu voi de aici, slugoilor!

Atunci ministrul-președinte, voind ca să rămînă urmă despre cele ce el spune acum dietei, dar nu să aude ce spune de zbieretele justiștilor, — să duce aproape de masa stenografilor (a celor ce cu scrisoare repede prind tot cuvîntul rostit în dietă, și apoi îl scriu la protocol), și spune tare spre ei ce are de spus, ca ei să scrie și apoi ca mîne vor ceti deputații că ce a zis, dacă azi nu-l ascultă!

Asta a scos din fire pe justiști.

— Ne înșeli! Îți bați joc de lege și de dietă! Vorbești cătră stenografi ca să rămînă urmă că ni-ai fi spus nouă a-cele cuvinte ce nu te lăsăm să le spui! Mișelule!

Și zeci de deputați ies din bănci și să înghesue spre ministrul! Președintele închide ședința! În vîlmăsala și aprinderea ce s'a iscat, oare-care din deputații Justiști, prinde o carte de legi de pe masa notarilor, carte grea, legată în colțuri și și toarte de aramă, și zvirr! cu ea în capul ministrului! Îl lovește în frunte, îi sparge pielea și face să izbucnească sîngele! Pilda prinde; alții izbesc cu alte cărți! Iar unul cu o călămară grea de bronz! Héderváry e izbit sub ochiul drept de călămară, spărgîndu-i pielea și carnea până 'n os! — Ministrul Serényi e lovit și el în obraz. Îl năpădește sîngele!

Zeci de deputați din alte partide sar atunci la mijloc, încungiuură pe miniștri și-i păzesc de alte lovituri ce-ar putea să-i mai ajungă și protestează contra sălbătăciei! — Ședința e închisă iară.

Miniștri sunt duși afară în o odaie vecină unde vin vre-o 4 doctori de le leagă rănile.

Peste citva timp dieta e deschisă de nou. Fruntașii tuturor partidelor își arată părerea de rău pentru întîmplările sălbatece de mai nainte. Și toți provoacă pe vitejii zvrilitori, să lasă nainte, să se spună cine's. Dar accia tac, nu ies!

— Cine-a avut curagiul să dee în miniștri, să aibă și bărbăția a-și cunoaște fapta și a purta urmările ei!

Aș! Vitejii tac. Nu să arată. Nici până azi nu să știe cine au fost.

— E scirbă și ferbere mare pentru asta în toate părțile.

Dela Viena Insuși Maestatea Sa a cerut înștiințări telegrafice despre starea ministrilor bătuți.

Faptul că bătăușii nu să dau la iveală, lasă pată asupra vitejiei lor!

Un deputat de frunte ungar a zis:

— Dacă nu s'ar risipi acum dieta, mi-aș lăpăda titula de deputat, căci n'aș vrea să mai stau în o dietă de cocriși!

Ranele ministrilor să vor vindeca în timp de abia peste 8 zile.

Poliția a pornit cercetare pentru a descoperi pe făptuitori.

În acest fel s'a pus pecetea scandalului asupra dietei koșutiste, închise în aceea zi.

Cîntecul redactorului

— cum să potrivește la noi Români. —

Un frate candidat de temniță, ne trimite următorul vers care oglindește sufletul său de redactor la o foaie românească (din Bistrița):

Strigă domnii Bistriții
Să fiu talpa temniții,
Și nu știu de ce să fiu
Că n'am omorît om viu,
Și nimic nu le-am stricat
Dacă-am avut un om drag,
Acela e dus în lume
Și n'aibă nimic cu mine!
Nu pot mîndră să mă'nsor...
C'o spus domnu procuror
Că mă pune sub zăvor,
Azi în zori cînd m'am sculat
Două cărți am căpătat
Venite din tribunal
Că cu mine-i mare val,
Tocmai dela 'mpărăție
C'am să merg la grea robie!
Dacă mîndră-i rîndu-așa
Curăește-mi cămașa
Și mi-o coasă ca robească,
Vațul să te pomenească,
Ori poate și Seghedinul
Unde-o fi scris să-mi duc chinul,
Și pe ea nu pune ruji
Că ne judecă la Cluj,
Și nu mi-o face cu flori
C'acolo nu-s sărbători;
Pe latul cel de-a dreapta
Scrie mîndră fața ta,
Și pe latul din napoi
Scrie ochii amîndoi,
Da de m'or da înapoi!
Iar pe guler fă recurs
Să-l vadă domnu prefus
Și mai marii temniții
Poate că m'or slobozi.
Dacă nu, tu mîndră'mi scrie
Până stau la grea robie,
Că și eu mîndră ți-oi scrie
Din a robilor chilie:
Să-ți scriu multe eu nu pot
C'amele merg prin raport,
Tu nu scrie multe'n carte
Și-a tale sunt vizitate
De cerberii temniții
Până de acolo-oi ești,
Să nu-ți fiu mai mult departe,
Ci cu tine'n libertate
Luptători pentru dreptate!

Iosif Zinveliu.

Scrisoare din Budapesta.

Iarăş Siegescu şi studenţimea română.

Manifestaţia deamă a studenţimei române din Budapesta, din privilegiul numelui lui Siegescu ca profesor extraordinar la catedra de limba română dela universitate, se părea, că a rămas într'atita. După ştirile date despre acea întâmplare, foile au tăcut şi publicul mare s'a împăcat cu gândul, că totul a intrat în ogaşul obicinuit. Chiar şi studenţimea credea aşa. Dar domnul acela căruia i s'a arătat atât de învederat, că e nevrednic de postul ce i s'a dat în urma linguşirilor şi uneltirilor viclene politice, nu s'a hodinit, n'are pace, sufletul lui uns cu toate unsoarele de pe lume, a cerut răzbunare! Mărturisirea ce a făcut-o unor domni, că adevărat el iartă pe studenţii români pentru fapta lor, fiindcă aşa-i dictează legea lui Cristos, şi el, ca preot, ascultă poruncile Mântuitorului, a fost declaraţia inimii învinse şi în acelaşi timp a fost arma sufletului cinic: minciuna!...

Siegescu voieşte să compromită studenţimea română, voieşte să facă pe cei 95 de studenţi conştii de datorinţa lor, cari au scris memorandumul înaintat senatului universităţii, ca să-i cadă la picioare, să-i ceară iertare... Domnul acesta, care s'a ridicat peste toţi renegaţii de până acum, a cerut cercetare disciplinară în contra aceluia, cari au avut cutezanţa, ca să-i arunce în ochi ticăloşiile! Şi cercetarea disciplinară s'a început!

Zi de zi sunt chemaţi la Rectorul universităţii studenţii români, ca să spună de ce s'au purtat aşa cum s'au purtat, întemeiaţi pe dreptul, ce-l are fiecare cetăţean al universităţii? Ancheta o conduce un profesor al dreptului penal şi toată ţinuta lui nizeşte într'acolo, ca să dovedească pe studenţii români de neînţelegători de fapta ce au făcut-o!... Voieşte să scoată la iveală, că studenţii, cari au scris memorandumul în contra lui Siegescu, n'au ştiut ce au scris. Caută după „incepătorii pornirii“, după „agitatori“ şi uită că studenţimea română n'a făcut, ce-a făcut, îndemnată de nime, ci din propria sa pornire şi credinţă! Ea a făcut manifestaţia împotriva vindutului şi a făcut memorandumul, fiindcă aşa i-a dictat simţul ei naţional, aşa i-a spus inima curată românească, că trebuie să facă în clipele acelea, când se calcă dreptul limbei româneşti la universitate, când se bate joc de ştiinţa românească şi când linguşirea şi şpionagiul politic ordinar înving munca cinstită!

Cercetarea merge încet. Profesorul-iurist voieşte cu ori-ce preţ să facă pe studenţii să-şi ceară iertare, pentru că — zice el — au vătămat şi senatul universitar şi pe Siegescu! Dar studenţii ro-

mâni să poartă vrednic şi nu unul li spune, că ce a făcut, a făcut-o din credinţa sufletului său, şi că iertare nu are pentru ce-şi cere, câtă vreme să simte îndreptăţit la aceea, ce a făcut!

Dacă vede cercetătorul că treaba nu merge, ameninţă, că vinovaţi îşi perd stipendiile, că vor fi respinşi pe 2 semestre dela universitate, că în urmă, vor şede şi 2 ani în temniţă, pentru vătămarea de onoare alui Siegescu! Apoi că Siegescu începe proces de presă contra celor 95 de studenţi şi trage la răspundere şi foile româneşti, cari au publicat memorandumul studenţilor!.

Ci tineri cari au avut curajul bărbătesc a-i arunca lui Siegescu, în faţă ce i s'a căzut, au şi tăria bărbătească, ca să-şi dea seama de ce-au făcut! Pofta lor a fost o faptă cinstită şi sufletul lor poate fi liniştit, că şi-au implinit chemarea! Dacă astăzi prin ameninţări sunt ispitiţi să se plece nainte celui, mic nu uită aceşti tineri buni, ca stejarul să poate frînge, dar îndoi niciodată! Acum au privilegiu să dea mai mult dovadă, că în peptul lor bat aceleaşi sentimente, şi sunt conduşi de acelaşi ideal! Precum aflăm, ei vor fi una!, şi nu uită povestea regelui avar: că nuelele una câte una, le poţi frînge, dar pe toate de odată, nici cînd!

S. B.

Correspondenţă.

Din Munţii Apuseni.

Bistra, Martie 1910.

E lucru hotărît, că petrecerile, producţiunile teatrale şi concertele, slujesc drept mijloace pentru înaintarea noastră culturală. — Prin părţile noastre, nici într-o comună nu s'aranjează atâtea concerte şi producţiuni teatrale, ca în comuna fruntaşă Bistra, iar cele ce le aranjează sunt adevărate petreceri româneşti în înţelesul adevărat, căci în nici o comună nu s'a păstrat mai bine portul românesc al Moaştelor ca în Bistra! —

M'a mirat foarte mult, ba am rămas cu totul uimit de faptul, că la producţiunea teatrală împreună cu concert şi joc aranjată Duminecă fu 13 Martie n. în afară de mîndrul nostru port românesc la femei nu puteai vedea pe nime în Țoale străine, deşi era o mulţime de lume acolo din Bistra şi jur. —

Îţi era mai mare dragul să priveşti la mîndrele noastre Bistrene, care de care mai oacheşe şi mai svelte, cum păşesc atît pe bină dar mai cu seamă în cursul jocului, purtînd cu vrednicie mîndrul nostru port românesc!

Turc să fii şi încă trebuia să le admirî! Dar nici fraţii Bistreni bărbaţii, nu să lăsau mai pe jos; toţi erau şi ei în portul nostru românesc de sărbătoare! —

Producţiunea s'a început cam

pe la oarele 9 seara. Programul, stînd din 5 puncte, a fost implinit cît să poate de acurat. A plăcut mult mai ales cu vocea sonoră de bariton părintele Laurenţiu Nicoară din Bistra, în pieza „Țigănul Cătană“, Bucea Fica, George Marc, apoi Simion Bucea şi Aurel Micu. Dar şi toţi ceilalţi, corişti şi coriste, şi-au îndeplinit în chip vrednic de laudă sarcinile luate asupra-le. Desele aplauze ale publicului le-a fost răsplata bine vrednică a muncii lor. —

S'a dat apoi curs liber jocului mult aşteptat, început cu jocul cel mai plăcut Moşilor, „Țarina“. Jocul a durat în cea mai bună ordine şi însufleţire pînă la oarele 6 dimineaţa, cînd zorile zilei să răvârsau mult mai plăcut ca de altădată asupra celor ce în bună înţelegere să despart. Şi deşi la despărţire era ziua strajnicei „Dochia“ din poveşti, totuşi de astădată ea s'a retras ruşinoasă la ale sale — poate din cauza izbîndei frumoase a petrecerii, — iar dacă petrecerile Bistrenilor — să nu zic Bistrenelor — au reuşit şi reuşesc aşa de frumos, e a să mulţumi conducătorilor comunei, părintelui Laurenţiu Nicoară şi inv. Aurel Micu, — tiner de bună speranţă. —

Un călător.

Banchetul zădărnicit.

Cum o întortochează foile maghiare: „Az Újság“, „Hunyadv.“ — Şi ceva pentru Drapelul. —

În ziarul „Az Újság“ un patriot dela Orăştie scrie o notiţă lămuritoare despre banchetul zădărnicit dela Orăştie, prin care dă vinovaţi gata pe răutăciosii ăştia de Români din Orăştie, şi pe nimeni altul! Notiţa lui „Az Újság“ e foarte perfidă şi veninoasă. Scriitorul ei spune lumii, că de vreme-ce după regulament... „muzica militară trebuie să cînte Gott-erhalte cînd să vorbeşte pentru Domnitor, şi de oarece urechea maghiară nu ascultă bucuros pe „Gott-erhalte“, — de aceea: „cumintele primar şi colonelul cu tact, s'au fost înţeles, că muzica militară numai atunci să vină la banchet, cînd rîndul lui Gott-erhalte va fi trecut de mult (şi Țiganii cîntase ei Himnuszul naţional maghiar!) Pe primarul poate îl supără, zice „Az Újság“ că Gott-erhalte e în regulament, iar colonelul poate ţine de prisos să se induiozeze pentru Gott-erhalte — oameni cumînţi, — etc. şi ei găsesc calea să încunguiure scandalul!...

„Dar, zice, atunci vin cei cîţiva Români, denunţianţi, ordinari, etc. şi declară că ei fără Gott-erhalte nu pot sărba!...“ etc.

În acelaşi fel e înfăţişat lucrul şi de ovreica dela Deva „Hunyadvármegye“, ba şi de cealaltă patrioată „Déva és Vidéke“.

Apoi aşa poţi face lumea să privească cu ochi chiori hotărîrea Românilor dela Orăştie. De cît că în acest fel lucrul e înfăţişat c-

totul fals şi cu gînd rău, întors pe dos!

Iar adevărul e cum noi l'am scris. Români, prin retragerea lor dela banchet, n'au manifestat pentru „Gott-erhalte“, ci au protestat contra unei demonstraţii politice, a cărei un ascuţiş era îndreptat tocmai contra Românilor din acest oraş!

În acest oraş trăesc trei naţionalităţi: Români, Saşi şi Unguri. Români după număr sunt deja mai mulţi ca Ungurii cu Saşii împreună. De zeci de ani un „pact“ (învoială prin buna înţelegere) a dat tuturor acestor trei naţionalităţi drepturi deopotrivă în oraş. Slujbaşii să împart în 3 părţi, fiecărei naţionalităţi dîndu-i-se a treia parte; limbile toate trei sunt oficioase, primindu se scrisori în oricare limbă, folosindu-se în şedinţele oraşului toate trei limbile şi la protocol avînd ele drepturi la fel. Tablele cu numirile stradelor sunt în toate 3 limbile. Aci aşa suntem deprinşi, să nu fie un neam pus mai presus de celalalt. Şi politica asta de împreună vieţuire a dat zeci de ani viaţă pacinică, bună, oraşului nostru. De o vreme încoace însă, şerpele pizmei s'a vîrît în inima unor matadori Saşi şi ei au început a face tîrgueli pe sub mână cu concetăţenii maghiari, pentru a scurta pe Români în unele drepturi ce li-să cuveneau. Aşa, mai nou, noul primar sas, înţeles cu cumetrii unguri, — făcu uitat dreptul limbei române pe tablîţele cu inscripţii dela casa oraşului, şi le făcu numai nemţeşti şi ungureşti... Cînd fu să se întregească postul de senator român, ni-l răpiră cu obrăznicie!

Şi acum stăteam iar în faţa unei înţelegeri pe sub mână între primarul sas cu Ungurii, ca să ne silească să dăm tot onorul imnului naţional maghiar, ascultîndu'l în picioare (aşa spusesese primarul la cei 2 Români ce i au cerut lămuriri!), fără privire la egala îndreptăţire naţională din acest oraş, care nu pune pe o naţiune şi ale ei, mai presus de celelalte!

Această nouă înfruntare a mîndriei noastre naţionale, noi n'am fost aplicaţi a o înghiţi, şi — ne-am retras dela banchetul-demonstraţie.

În scrisoarea cu care s'a dat de ştire primarului retragerea, e spus verde, că numai pentru asta ne retragem dela banchet, — şi cunici un cuvînt nu e luat în apărare ori cerut „Gott-erhalte“ cel înlăturat de ei. Nici pomenire de el nu este în acea scrisoare!

Ba şi aceea s'a zis în consfăţuirile noastre, că noi primim în locuirea lui „Gott-erhalte“ cu imnuri naţionale, dar în vederea egalei îndreptăţiri dintre neamurile acestui oraş, noi cerem, ca alături de imnul maghiar, să se cînte îndată şi imnul săsesc şi imnul românesc!.. Noi n'avem nimic contra Himnuszului maghiar, din potrivă, cinstim pe Maghiari pentru că

aşa de îndrăzneţ să întrepun pentru imnul lor naţional! — dar' chiar luând pildă dela ei, *cerem şi noi acelaşi loc de onoare imnului nostru naţional!* Căci, gândim noi, nici chiar Domnitorul nu să poate simţi jignit aflînd de aceea, că popoarele supuse lui, la vorbirea pentru Maestrate, răspund cu frumoasele şi însufleţitele lor imnuri naţionale! Ba mai curînd poate să-i fie chiar plăcut acest lucru, ca un semn de mare dragoste pentru El!

N'am demonstrat noi dară nici pentru Gott-erhalte, nici contra Hymnus-ului naţional maghiar, — ci am demonstrat contra nesocotirii drepturilor noastre de naţionalitate egal îndreptăţită, care nu să poate supune la aceea, ce una din celelalte două soaţe conlocuitoare, să i-să cocoteze chiar pe masa prînzului, bătîndu-şi, ca un cocos, aripile şi pîntenii, şi noi să ne închinăm înaintea acestei zbrînzăli patriotice!

Au dorit Maghiarii să ne aibă ascultînd în picioare la prînz de sărbătoare, hymnus-ul lor naţional privat? — Am fi făcut'o buni bucuroşi, dacă în schimb ne asigurau, că îndată să va cînta şi imnul săşesc şi cel românesc, pe care îl vor asculta apoi şi ei în acelaşi fel, cu acelaşi respect!

Precum ne-ar fi închinat, aşa le închinam şi noi.

La demonstraţii umilitoare pentru mîndria noastră naţională însă, — nu ne dăm.

Acesta-i adevărul!

Cel-ce *altfel* tilcue ţinuta Românilor din acea zi, *falsifică* adevărul şi vorbeşte lucruri supte din degete!

*

— Şi acum rugăm pe confrăţii dela „*Drapelul*“ din Lugoj, să ne spună, ce greş află ei în această ţinută a noastră? Că în numărul său dela 19 Martie n. numitul ziar scrie:

...Orăştienii puteau rămînea fără aceste senzaţii, din cari pentru folosul neamului nu urmează nici un bine. Energia cheltuită cu data de mai sus, să putea aplica cu mai multă izbîndă unui *lucru românesc!*“

??!

Adecă Românii orăştieni nici n'au făcut un lucru românesc cînd nu s'au lăsat tîriţi la un banchet la care li-să dase de ştire că au să stea haptac până Ţiganii vor cînta pe „*Isten âld meg a Magyarart?*“

Nu intrăm deocamdată în debateră mai departe a părerii acesteia, pentru noi cu totul de neînţeles, dată pe faţă de oamenii dela „*Drapelul*“, ci le cerem numai, să-şi aştearnă puţin pe hîrtie temoaurile judecăţii lor de mai sus, — ca să putem apoi reveni asupra lor.

Din America.

— Din scrisoarea dela 20 Febr. 1910, a unui abonat al nostru. —

... De altcum lucrările merg bine prin fabrici, să şi cîştigă bine, numai un lucru strică pe Românii noştri muncitori, şi altul strică pe inteligenţa noastră de aici!

Cei dintii, muncitorii, după cîştigul ce-l au din fabrici, să otrăvesc grozav cu tot felul de alcool stricat beutură spirtuoasă) pe care li-o imbie Jidanii cutropitori. Că şi pe aici e plină lumea de ei şi meşteşugul de căpătenie le e: a imbia oamenilor proşti spiroaică mizerabilă! Au năpădit şi aici pe Români, că ei acolo trag unde e poporul mai puţin luminat, că pe acolo îl pot mai bine amăgi şi otrăvi! În mijloc de popor învăţat, cuminte, ei nu să ţin, — Intocmai cum goangele necurăţeniei păduchele, riia, nu să poate ţinea pe trupul omului curat spălat. Trupul bietului nostru popor însă, nu e încă destul de spălat cu săpunurile ştiinţei, învăţături bune, care opresc pe om dela a-şi face însuşi reu cu voia!

Şi asta o simte speculantul Evreiu şi în America ca şi pe aiurea, şi uite vine de să aşează aci, că aci li merge lui bine! Şi-i pune în braţe Românului ulcloarele rizătoare cu otravă, şi el, bietul, să bucură de cîntea ce i-o dă „*domnul*“ Ţic şi e fâlos că nime nu poate bea cît el! După ce s'a amestit şi punga şi-a mai uşurat'o, pleacă cu şipca pe ureche fâlos de omenia ce a pus jupînul pe el, că încă i-a dat şi pe de-asupra un păhărel!

Nu's, bine înţeles, toţi muncitorii noştri aşa, toată cîntea celor ce nu-s aşa!, dar, durere, cam peste jumătate din ei sunt așa!. Iar urmarea e, că după ce e stricat de cap de beutură, nu mai poţi vorbi cu el, nu te mai poţi sfătui cu el, nu te ascultă, nu-i mai poţi porni pe altă cale, că e totdeauna gata de glîceavă, de revoltă chiar.

Ce chemare frumoasă ar avea în mijlocul acestei părţi de popor român, cărturarii (inteligenţii) noştri! Să-i facă pe oameni mai buni în toate privinţele! Dar, durere, inteligenţii noştri de aici sunt plini de patima urei, duşmani până 'n suflet, să ceartă pentru interesele (foloasele) lor proprii, şi să polecezează cu cele mai urite cuvinte, acuşi Ţigăneşti, cu așa exemplu reu mergînd în fruntea poporului nostru de aici, par'că li-ar fi lipsind cu totul iubirea şi dragostea pentru acest neam, căruia lumină ar fi să-i fie!

Asta ne întristează şi desgustul ce să instăpîneşte pe multe inimi, opăceşte multe organizări ce s'ar putea încă face aici!... *I. Bl.*

*

Am scos aceste părţi din scrisoarea fratelui nostru din America, căci nu asta una singură scrisoare ne aduce plîngere dela Românii de acolo contra certelor la care să de-

dau cărturarii noştri americani. Slugească-le ca un cuvînt descoperit lor cu bun gînd prin noi, din partea oamenilor lor proprii. Cerce a da poporului de acolo altă pildă de bună vieţuire între fraţi. Că-şi strică şi loruşi şi zădărnicesc şi menirea frumoasă ce altfel o au în mijlocul acelor fraţi răsleţiti.

Invitare la abonament.

Geoagiu, Martie 1910.

Prospect.

Nimeni nu contestă valoarea *ştiinţelor* în viaţa culturală a unui popor.

Totuşi, aşa de puţin se lucrează la noi pentru înaintarea şi răspîndirea *ştiinţelor*! Abia cite-un articol de revistă, cite-un foileton de ziar: ecouri rătăcite în pustiu.

Cu atîta nu ne putem feri!

Ne trebuie alt interes, altă atragere, altă răspîndire! «*Wir wollen weniger gehoben und fleissiger gelesen sein*». Această ţintă ar trebui să o urmărească toate societăţile noastre ştiinţifice, de de aici şi de dincolo, precum şi muncitorii particulari. Altfel, ce folos de volumele frumos rînduite în rafturile magaziiilor?

Din parte-mi voind să-mi adun în volume ordonate sistematic şi uşor accesibile, atît foiletoanele şi articolele atingătoare de ştiinţă, publicate deja în ziare şi reviste, cît şi altele nepublicate până acum, — nu află cale mai potrivită decît: editîndu-le în fascicule de cîte 3—4 coale octav, cari să poată fi legate, ulterior, în volume portative.

Voiu scoate tot *la trei luni* cîte o fascicolă.

Abonamentul anual *cor. 5*.

Pentru a mă lămuri asupra tiragiului, binevoii a Vă înscrie, D-Voastră şi cunoscuţii D-Voastră, ca abonaţi, iar' listele împreună cu taxele de abonament, a le expeda subsemnatului:

Gavril Todică, contabil.

Geoagiu (Algyógy, Hunyad m.)

*

Publicînd acest prospect al dlui Gavril Todică, nu întrelăsăm a face şi noi o caldă chemare cătră toţi oamenii noştri cu dare de mîna, să între negreşit în şirul abonaţilor la publicaţiunile ştiinţifice a dlui Todică.

Indeosebi să nu lipsească a să abona *toate bibliotecile* societăţilor noastre, precum şi privaţii cari ţin a avea în biblioteca lor şi lucrări de valoare de ştiinţă!

De nu ne înşelăm, forţa publicaţiunilor dlui Todică o vor forma broşurile în cari va face împărtăşiri din domeniul prea frumoasei ştiinţe a astronomiei, — ştiinţă aşa de minunată şi totuşi la noi aşa de puţin cunoscută!

Tot cărturarul cu dare de mîna, să grăbească a încurajia întreprinderea laudabilă a zelosului cercetător dl Todică.

NOUŢĂŢI

Maestratea Sa de 80 ani! În 18 August a anului de faţă, Maestratea Sa Impăratul-Rege Francisc Iosif I. Implineşte 80 ani de vîrstă!

Fericit Domnitor!

Pe aceea zi i-să pregătesc iar frumoase sărbări, şi va fi viu felicitat de toate capetele încoronate ale pămîntului.

Interesant e, că chiar şi vecinul dela Miază-noapte, Ţarul Rusiei (cu care numai anul trecut era să ajungem în mare încăderare), vesteşte că va trimite pe aceea zi la Viena un Mare-Duce din Casa sa domnitoare, care să fericească pe vechiul Monarc la împlinirea acestui însemnat popas de cale străbătută în viaţă!

*

Un nou proces politic are „*Gazeta Transilvaniei*“... De data asta, cum scrie, i-să face proces pentru că a dat, după „*Neamul Românesc*“ din Bucureşti, „*Jurămintele Jidaniilor şi rugăciunile Kol Nidre*“ ce le fac ei în ziua lor lungă zisă „*Jom Kipur*“.

Rugăciunea a fost tradusă după cuprinsul ei evreesc original de 2 profesori dela teologia din Cernăuţ, dnii Dr. Tarnavski şi Dr. Isopeskul. Şi reese din ea, că în aceea Jidovii s'ar fi rugînd lui Iehova, ca toate jurămintele ce le fac ei din aceea zi până în cea viitoare a anului ce va veni, să nu aibă nici o putere, nici un legămint pentru ei!...

Şi pentru-ca acest *jurămint* — fost dat şi de „*Gazeta*“, i-să face proces.

Şi ştiţi cine cere să i-să facă proces foii româneşti?

Advocatul Dr. Leitner din Deva!

Să vede că acest domn tăiat împrejur, îşi simte vătămata cîntea perciunilor, dacă o gazetă creştină cutează să deschidă vre-o foaie din cartea credinţei lui.

Procesul poate fi foarte interesant. Căci dacă numiţii profesori de teologie din Cernăuţi au tradus ruga din vorbă, aceea nu poate fi trasă la îndoială că nu e aşa. Iar dacă e aşa, e iertat ori-cui a face critica unei credinţe atît de strani!

*

Patriotism mare în Vaidei? Ni-să scrie, şi noi dăm deocamdată ştirea cu rezervă, până vom vedea de-o fi desmintită ori ba.

Ci-că ziua de 15 Martie n., zi pe care n'o porunceşte nici o lege ca să fie sărbată de şcoli, (e ziua proclamării revoluţiei în 1848) şcoala confesională gr-or rom. din Vaidei, a sărbat'o *dînd vacanţă* tuturor şcolărilor şi punînd steagul unguresc pe şcoală!

Inseamnă că aici în Orăştie, şi şcoalele de stat au ţinut prelegeri în această zi, şi steag n'au pus nici acelea, nici şcoala noastră confesională.

Dorim să se deo o lămurire asupra rătăcirii dela Vaidei.

*

Contra votului universal a arangeat Tisza Pista și soții o mare adunare pe Simbăta trecută, la Pesta. La adunare aveau să iee parte numai cei invitați anume. Au trimis cu invitațiile și bani de drum pe la notari ca să le trimită țărani unguri de pe colo-colo. S'au și adunat țărani plătiți, fără să știe bine că la ce merg: ca să ceată să nuse de vot la toți frații lor!

Adunarea totuși a reușit slab. N'au mers la ea decât câteva sute, mult ceva peste o mie de oameni.

Unul din arangeatori ieșind dela adunare a zis măhnit:

— E o rușine pe noi. Am trimis 19.000 de invitații și abia ni-au venit câteva sute de oameni, între cari o bună parte țărani plătiți!...

Nici să nu v'ajute D-zeu!

Cătră onor.

Reuniune de pompieri voluntari din Orăștie.

Domnilor și fraților pompieri!

De ani de zile, aproape toți pompierii voluntari din Orăștie sunt Români.

Comandantul suprem și vre-o 2—3 comandanți de onoare, — Acker, Dr. Antoni, Andrae, — sunt Sași.

Limba de comandă e: nemțască.

Constat aceste lucruri ca adevăruri pe care nici prietini nostri Sași, nu le vor putea tăgădui.

De-acî urmează că voi fraților nu ați făcut deosebire de neam și limbă, nu ați făcut „politică” în sinul Reuniunii; — ba

dacă alegerea de comandanți și comandanți de onoare, este „politică” — apoi ați făcut „politică” curat să-sească!

Pentru aceea Vă și iubește comandantul prim — Zobel — așa de ferbinte, — încît la adunarea generală din 20 Martie, auzind propunerea bravă și bărbătească a fratelui I. Herța, că: dorința tuturor membrilor e, să fie și un Román comandant de onoare, — propunîndu-mă pe mine, și văzînd însufleșirea nemărginită a tuturor membrilor:

a sărit de pe scaunul prezidial, ca mușcat de viperă, și-a luat picioarele în grumazi și, după vorba românească, a fugit mîncînd pămîntul, — numai să nu audă cum sprijinește de însufleșit și dl subcomandant G. Oprean, propunerea fratelui I. Herța.

Și ca lupul cu mielul din poveste, a mai avut cutezanța să zbiere, că: Voi faceți „politică”!

Adecă: Voi fraților — nu eii?

Dar lăsamu-l pe acest fugar...; am voit numai să se știe întîmplările.

Scopul de căpetenie a acestor șire, nu este să îmbălbăzesc eu pe „dracul să nu fugă de tîmîie”, ci este:

Să Vă mulțumesc fraților pompieri din adîncul inimii pentru cinstea și încrederea cu ce m'ați onorat și pentru sincera însufleșire cu care ați susținut dorința Voastră!

Să trăiți fraților sănătoși și voioși!

Orăștie, 24/III. 1910.

Cu toată iubirea și stima

Dr. A. Muntean.

Fată de Sas din Sighișoara, arsă, după moarte în crematoriu.. O fată din Sighișoara, dsoara Irina Roth, fiind de mai mult timp bol-

navă în un spital din Germania, văzînd că i-să apropie sfîrșitul, a lăsat cerere în scris, ca după moarte, trupul ei să fie ars în crematoriul (cuptorul de ars trupurile moarte, din Zürich.

Așa s'a făcut. Murind, trupul ei a fost ars în cuptorul numit, iar cenușa ei prinsă în o cupă de prins cenușele morților și trimisă la Sighișoara, unde apoi a fost îngropată în cimiterul sășesc.

Manevrele împărătești să voi ținea ăstan în Galiția.

Comitetul Societății de teatru a ținut zilele trecute ședința la Brașov, sub președinția dlui Dr. I. Mih. Să vestește, că comitetul a primit invitarea ce i-s'a făcut, de a ținea ăstan adunarea generală în Toplița română.

Școala pentru economia de casă (școala de menaj) susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu”, deschide la 15 Aprilie n. un curs nou de bucătărie. Cursul va dura dela 15 Aprilie până la 15 Iulie. Taxa pentru elevele interne e de 150 cor., iar pentru cele externe de 120 cor. Informații mai detaliate să pot primi dela domnișoara Tullia Bogdan, Sibiu, strada Baier Nr. 1.

La ieșirea dinților

Nu te speria, ci dă copilașului un pie de Emulzia-SCOTT și-i pui capăt nopților nedurmite. Ușurința cu care îi vor ieși dinții după asta, te va mira

La cumpărarea Emulziei, luați sama să albă marca de scutire alui Scott: Pescarul!

Emulzia-SCOTT conține, în o formă ușoară la mistuit, tocmai materiile de lipsă la creșterea de dinți albi, drepti și tari.

Curețania și tăria Emulziei-SCOTT nu o întrece nimic. Gustul îi e foarte plăcut.

Emulzia-SCOTT e cea mai distinsă! Prețul unei sticle orig. 2 K 50 fl. — Să capătă în toate apotecele.

Vînd vinuri ardelenesti: afară din hotel, cu 30 cr. litrul. — Iar la cerere de cel puțin 60 litri dau cu preț dela 22 cruceri în sus! HANS STEPHANI Hotel „Transsilvania” Orăștie.

CONVOCARE

Membrii „Reuniunii de înmormintare din Căstău”, sunt prin această invitați a lua parte la a IX-a adunare generală ordinară a Reuniunii, care s'î va ținea Duminică în 21 Martie v. (3 Aprilie n.) în biserica gr. or. din Căstău îndată după serviciul divin.

OBIECTE:

1. Parastas pentru răposaii membri ai Reuniunii.
 2. Deschiderea adunării generale.
 3. Raportul comitetului asupra anului de gestiune 1909.
 4. Raportul casierului despre starea averii Reuniunii.
 5. Desbaterea propunerilor, înștiințate. (683) 1—2.
- Căstău, 22 Martie n. 1910.

N. Andreiu, V. Sintion, director, secretar.

STRĂMUTARE DE LOCAL.

Aduc la cunoștința onoratului public, că

atelierul meu de costume săliștenești care îl aveam până acum în piață, (în casele Takarekpenztár-ului),

I'am strămutat

în casele proprii, în strada Promenadei Nr. 13.

Rog a fi cercetat cu încredere de onorații mei mușterii doritori a avea frumoase costume săliștenești

Dumitru Jurca, croitor de costume săliștenești în Orăștie, strada Promenadei 13.

Pentru neguțatori!

O casă cu 5 odăi și cu ușe cătră drum, pivniță, curte mare cu grajd pentru 5—6 vite, fîntînă și o bucătărie separată cu cuptor de pâne, etc., toate odăile cu lumină electrică, și o parte din grădină; situată la loc de frunte în *Petroșeni*, în colț a două strade, vis-à-vis de gară și de colonia funcționarilor dela drumul de fer, precum și în apropierea poporului sătean, — foarte potrivită pentru *negustorie*, sau ca *crîsmă* ori *prăvălie* cu articlii de consum și alte trebuințe a populației din loc și jur, — să dă în arîndă pe timp mai scurt ori mai lung, după tocmeală.

Informațiuni mai de-aproape pot lua cei interesați dela administrația acestei foi. (684) 1—3

Asocierea pentru asigurare reciprocă din Eszék

plătește clienților ei în caz de moarte 2000 cor.; ca ajutor pentru caz letal 50 cor. rentă lunară; 50 cor. ajutor lunar în caz de neputință de lucru, și 50 cor. rentă lunară până la moarte după 30 de ani de membru al asociației. Mai departe dela 2000 până la 20.000 cor. zestre la mărișul fetelor.

Pentru cîștigarea de noi membri să caută reprezentanți agili, eventual un Agent-general cu fix și proviziune...

Oferte precise sunt a să adresa direcțiunei Asociației 1—3 „Eszék-er gegenseitige Unterstutzungs Genosenschaft” în Eszék.

Crîsmă și boltă cu trafică de arîndat!

Subscrisa, din pricină că soțul mi-i dus în America, ne mai pîtîndu o purta singură, — dau în arîndă *crîsma și boltă cu trafică* ce o am în comuna *Vaidei* (îngă Orăștie), comună mare (365 case). Crîsma să află la loc bun.

Aș da cu ea împreună în arîndă și moșia, dacă i-ar trebui arîndășului, dacă nu, să dă și deosebit.

Vuța lui George Gavrilă în Vaidel (p. Orăștie Szászváros)

Casă de vînzare.

Casa din Orăștie drumul-terii, sub Nrul 53, constatătoare din două odăi, cugnă, șură de zid acoperită cu țiglă, 2 cotrețe de porci, grădină, fântână, pivniță, să vinde din mână liberă.

Informațiuni dă proprietara casei. 3—3 (666)

„Jiana” Institut de credit și de economii, societate pe acții în licuidare.

Prin aceasta se aduce la cunoștință, că «JIANA» institut de credit și economii, soc. pe acții în Petroșeni, conform hotărîrii adunării generale a acționarilor din 21 Dec. 1909 se desființează și deci în înțelesul §. 202 al legii com. ung. se invită creditorii numitei bănci, să-și însinue pretenziunile lor în decurs de șase luni dela ultima publicare a acestui aviz.

Petroșeni, la 5 Martie 1910. Licuidatorii. (670) 3—3

VIN BUN

să află la subscrișul producător de vinuri.

- Anume:
- Vin vechiu din 1907, . . . 50 fil. litr.
 - Vin vechiu din 1908, . . . 46 " "
 - Risling și Rouse din 1908, 50 " "
 - Vn din 1909, 40 " "
 - Risling și Rouse din 1909, 42 " "
 - Vin alb de masă din 1909, 36 " "
 - Vin roșu din 1908 52 " "

Prețurile cele mai joase. E vin din *coastele dealului Világos* (Șiria), nu de grădină, nici cîmpie, ci *din deal!*

Rog onoratul public a fi cu încredere.

Butoaie dau împrumut, pe timp de una lună, în caz de mare lipsă, și pe două luni.

Vinul să vinde dela 50 litre în sus. Prețurile de mai sus sunt calculate pe un litru.

Rog onoratul public a-mi scrie curat: numele, comuna și gara!

Cu toată stima Petru Benea, proprietar de vie în Șiria Világos (Arad m.) (687) 1—

Cea mai bună, sigură și ieftină pompă de fîntini în lume, e fîntina cu lanț „OMEGA”

Că dă apă foarte multă, Că o pôte purta un copil, Că nu îngheață, Că nu s'î strică nici-cînd, Că ori-cine și-o pôte pune și ține în bună ordine.

3 ani chezeșie! Catalog gratis!

(669) Intreprinderea: 3—10 „Magyar lánckut vállalat” FARKAS J., Budapest, Felső-Erdősor 12.

ATENȚ!

4 perechi de ghetete (păpuci) cu numai 7 coroane 50 fileri.

Din cauza îngrămădirii plăților mai multor fabrici mari, am fost încredințat să desfac un mare număr de ghetete (păpuci) sub prețul de fabricare! De aceea eu vînd oricui 2 perechi de păpuci bărbătești și 2 perechi pentru femei, cu șinor, de piele, galoși, negri or. brunî, cu talpi de piele prinse tare cu cue, foarte eleganți, fasonul cel mai nou, mărimea după număr. Toate 4 părechile costă numai 7 cor. 50 fil.

Le trimite cu ramburs 1—3

Exportul de ghetete P. Lust. KRAKAU Nr. 225. Schimbul lertat sau banii napoi!

Picături de stomac BRADY!

provăzute cu marca *Sf. Maria dela Mariaczell*, căror poporul le zice picături de stomac de Mariaczell, s'au valorat de 30 ani așa, că nu pot lipsi din nici o casă. Efect minunat la durere de stomac, ardere și zgirciuri de stomac, infundare, durere de cap, vomare, nesomn, lipsă de sînge, etc.

S' capătă în toate farmaciile. — O sticlă mare 1 cor. 40 fileri, o sticlă mică 80 fileri, 6 sticle 5 cor.; 3 sticle duble 4 cor. 50 fileri, franco, trimite preparatorul

C. BRADY, — Apotecă în — „Regele Ungariei”, Wien, I., Fleischmarkt I. (depot 241).

Grijiți să fie marca Fecioara Maria dela Mariaczell, pe pachetarea roșie și subscrierea de pe chipul de alături. (606) 8-20

Colosală greșală

a făcut, cime n'a fost atent, și la durerile reumatice, la impunsături, săgetări, dureri de spate și șele, dureri de oase, în loc de veritabilul

REPARATOR Kriegner

a folosit ceva imitații! Recomandăm dar de grabă ori-cărui bolnav de reumă și ori-cui, care suferă de boalele numite, pe urma răcelii ori curențului, să folosească îndată adevăratul

REPARATOR Kriegner
pe care îl prepară numai

Apoteca Kriegner, BUDAPEST Baros u. 2-

Așadar aci să se adreseze scrisorile de comande. O sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor. Pe posă franco 5 sticle mici 5 cor. sau 3 mari cu 6 cor. Acest leac distins și vechi e mai bun ca ori-ce franzbrantvein, că și după o singură frecare, vindecă, și nu numai alină, ci și înceată durerea.

La comande ai grijă la adresă, ca (645) să nu capeți o imitație! 6-8

Rudolf G. Brașșai

atelierul de tâmplărie fină pentru mobile și de măsurit pentru edificii, —

gătește mobile în execuție artistică, apoi arangeamente moderne de locuințe, cancelarii, școli, și tot felul de localuri.

Lucrări la edificii și de portale, după stil și cu prețuri favorabile.

Planuri și preliminar de spese, — gratis!

in ORĂȘTIE (Szászváros)

Strada spitalului nr. 1/a, casa proprie.

(605) 4—

Telefon 172.

Telefon 172.

„LA CROITORIA UNIVERSALĂ“

I. PETRAȘCU, SIBIIU — NAGYSZEBEN, :: Strada Ciszăndlei Nr. 30 ::

Depozit de stoffe engleze și germane.

Să pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, baltoane, etc. — Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit să afluă diferiți articii pentru uniforme: săbii, chipiuri, portepe, mănui, etc.

Atrag deosebită atențiune asupra reverenzilor profești, ce să pregătesc în atelierul meu, ::::: după moda cea mai nouă. :::::

Comandele să pregătesc în timp foarte scurt.

Adresă pentru telegramă: **SOCACIU, Világos**. Telefon Nr. 12.

MANIPULATIE CURATA!

Poftim comandați pe sărbători

VIN VERITABIL

produs succesiv pe dealurile ȘIRIA-Măderat, care totodată e cel mai bun și mai renumit între vinurile din țară!

Expedez în cantitate dela 50 litre în sus prin rambursă, în buțile mele proprii, pe cari le dau împrumut cumpărătorilor.

La cumpărare de-odată în cantitate mai mare, de 3 Hekto sau mai mult, dau și pe credit.

Prețurile, socotind calitatea vinului, sunt foarte moderate:

Vin din 1909, de soluri . . . 33—40 fil. litru.
Vin vechiu de mai mulți ani, 48—56 fil. litru.

La eventualele comande fiecare să va convinge despre cele zise sus.

Cu distinsă stimă

Georgiu Socaciu,
comisionar al vinurilor Șiria-Măderat
VILÁGOS (Arad megye).

(673) 2—5

SERVIRE CONȘTIENȚIOASĂ!

QUALITATE GARANTATA!

„Ardeleana“

instituit de credit și de economii, societate pe acții
FILIALA PETROȘENI

P. T. Să aduce la cunoștință publică, că „ARDELEANA“ instituit de credit și de economii din Orăștie, a deschis cu începutul anului curent o filială în Petroșeni, care să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă.

Special primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese de 5% și cari, conform stării casei, să pot ridica ori-și cînd, și

acordă tot felul de împrumuturi: pe obligațiuni, cambii și pe ipotecă, după care să plătesc interese de 7—8%.

Localitățile Filialei „Ardeleana“ în Petroșeni, sunt în fostele localități ale băncii „Jiana“ și oaze de oficiu să țin în toată ziua — afară de Dumineci și sărbători — dela 8—12 a. m. 3—5 p. m.

Avînd în vedere că filiala „Ardeleana“ este singura bancă românească din Petroșeni, fondată anume pentru poporul nostru din acel ținut, rugăm pe toți cei interesați, ca în toate afacerile lor de bancă și peste tot în ori-ce afacere comercială ce ar avea, să ni-se adreseze cu toată încrederea, și semnăm

Petroșeni, în Februar 1910.

(657) 3—30

„Ardeleana“

instituit de credit și de economii societate pe acții
filiala Petroșeni.

POPORUL

instituit de credit în Seliște

acordă împrumuturi ipotecare (pe întabulare) cu 7% iar alte feluri de împrumuturi cu 8% fără alte adausuri, fără provizuni!

Pentru Sebeșul-săsese și jur mijlocește împrumuturile ipotecare dl **Dr. Dumitru Stefan**, avocat, Sas-Sebeș.

„POPORUL“

inst. de credit și economii, Szelistye, (Szeben m.)

(621) 7—10

Josef Bumbala

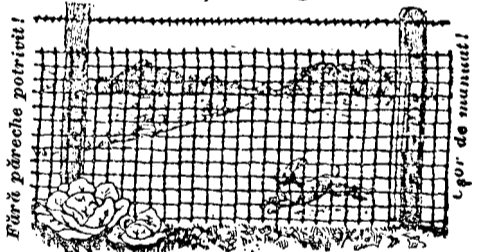
in Frankstadt a/R (Mähren) ofere cu prețurile de fabrică, direct privaților cu rambursă: Pinză patentă, Covoare de pat, Șifonuri, Damast de mătăsă, Tesetură de Rumburg și alți articii de tesetorie!

Mustre și catalog, franco. — Multe scrisori de mulțumită. Lucra cu 300 războaie!
(649) 3—13

TE SIMȚIRĂU?

Firește că ai val cu rînsa, nu-ți mistue, nu-i mirare că arăți așa rău, te doare capul, n'ai apetit, îți vine acru napoi, ai zgirciuri. Așa-i cînd n'ai scaun (mers afară) regulat, din asta să fac și hemoroile. De ori ce durere de stomac suferi, folosește îndată Tabletele-Cascavadin alui Örkény și repede fi-a trece. Fumătate cutie cu cor. 1-20, cutie întreagă cu cor. 2-20 capeți pe lingă rambursă numai dela: Apoteca-Apostol din Budapesta József-körut 64, (depot 91).

Garduri, tare ieftine!
Producție indigenă!

Neumărate scrisori de mulțumită adevărate că **Tesetura de drot „Hungaria“** e neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețul pe metru pătrat 30 fileri și mai mult

Să comandă numai la fabricantul **ALEXANDER HAIDECKER**, fabrică de funil de drot și de garduri de drot, **Budapest, VIII. Üllői-ut 48/85.**

Serviciu repede, favorabil și punctuos. — Catalog gratis și franco, ilustrat.
(639) 5—10

Ai deja carte gratis?

Dacă încă nu ai, silește-te a țîo procura cît mai repede. Are lucruri de cetit foarte interesante, cu sfaturi prețioase pentru bolnavi, explicînd deosebit efectul curențului galvanic la bolnăvirile sistemului nervos. Astfel de bolnavi, cari, după probarea a tot felul de lecuri, să țin perđuți, își vor găsi în cetirea acestei cărți de sigur o mîngăiere și nădejde! Căci vindecarea electrică adesea aduce ajutorul dorit pe care băile, massarea, lecurile doctorști, nu le-au adus. *Slăbie generală de nervi, dureri reumatice, nesomn, voia rea, neuralgiile, conturbările de stomac și tot felul de stări de slăbie, lipsa de sînge (anemia) și morburile femecești — toate prin cura electrică de cele mai multe-ori s'au vindecat în chip simțit! Cere această carte și bucuros îți-să va trimite*

GRATIS ȘI FRANCO

în cuvertă închisă, fără-nici un obligămint pentru primitor! Inst. de ord. medical „**ELECTRO-VITALIZER**“ **Budapesta**, Semmelweis u. 4, fêlemel. 51.

Ore de ordinațiune: în zile comune dela 10—1 și dela 3—6, în Dumineci și sărbători dela 11—1.

Cupon pentru carte gratis! Tale-l și-l lpește pe-o corespondență!

Inst. medical „**Electro-Vitalizer**“ **Budapesta**, Semmelweis u. 4, fêlemel. 51.

Rog a-mi trimite, franco, închis, cartea despre „**Cura modernă electrică**“, pentru bărbați ori pentru femei.

Numele Comuna și posta

(647) 3—10 3.

**Am de vânzare
VIȚĂ DE VIIE.**
altoită în verde, cu rădăcină și fără rădăcină.
Soiurile sunt: Iardován (Gornis), Mézesfehér, Rizling italian, Furmint (Som) și Muschat, Ottonel. :-:-
Prețul e: 1000 altoi cu rădăcină, care nu au lungime mai mare ca 50 centimetri, 200 cor., sau: suta cu 20 cor.
Fără rădăcină, tot soiurile acestea cu 100 cor. mii.
Cine are lipsă să se adreseze la **TEODOR PERV și soții**, proprietari de vițe în **Ternova** (Arad megye).

PROPRIETARILOR de VII!

In nisip ori în pământ lutos. Cel-ce vrea să își vîndă vinurile totdeauna repede și cu preț bun, să pună și pe pământurile arătoare vile „De-lavare”, — și dacă firele ce-l lipsesc (din viile ce le are azi) le umple cu viță de asta, vinul așa mestecat va fi așa fin, că trece repede și cu preț!
Asta o doredim cei care producem deja și o adevărate marii negustori de vinuri, cari cumpără hecto cu 60—80 cor., de s'ar produce și pe 100 de mii de jugăre! Și n'estropită a dat anul trecut rod mare, fără peronosporă, câte 35 hecto pe jugări
Catalog de vițe gratis și franco!
Proprietarul: **NAGY GÁBOR**
mare de vii: în **Koly** (comit. Bihor).
Stație de poștă, telegraf, telefon.
Serie: românește, ungur., nemț., croaștește, sîrbește.
(676) 2—4

Căramizi și Țigle

să află în magazinul nostru din **BISTRIȚA**, piața cailor Nr. 9,

cu următoarele prețuri:
o mii de cărămizi { în magazin . . . K 28
 { în wagon la gara din Bistrița . . . K 34
o mii țigle (șirepuri) { în magazin . . . K 15
 { în wagon la gara din Bistrița . . . K 16.40

Căramizile și țiglele (șirepurile) sunt de calitate superioară, lucrate și arse foarte bine, din vestitul lut mălos ce să află în Bistrița.

Comandele cu calea ferată să efectuesc prompt. Prețul să rambursează, dacă nu să statoresc altcum condițiile de liferare.

Probe la cerere să trimit.
(444) **Societatea** 19—20
acționară de cărămidărie
din **Bistrița** (Besztereze).

Cumpăr piei de vită!

Țaranilor proprietari de vite, cari aveți piei de vânzare și voți să căpătați prețurile cele mai bune ce să dau pe ele, să veniți cu ele la subscrisul, care vî-le plătește după greutate, cu prețurile făcute în capitala țării, în Budapesta! Prețuri pe cari nu le căpătați la așazișii hăzuari cu piei!
(633) 7—10

ARTHUR SCHMIDT
m. pielar în Orăștie, peste ulița de baia de aburi.

Cine dorește călătorie bună și iute — de plăcere — în

6 zile la America

acela se ceară îndrumări românești dela **FALK și Comp.**
(600) cancelarie românească 12—26
Hamburg, Raboisen 30.

„GRĂNITERUL“

Inst. de credit și de economii, ca soc. pe acțiuni în H.-Dobra. Filială în Soborșin.

Anul fondării 1898.

Capital social K 250.000

Fond de rezervă K 98.000.

Depuneri peste jumătate milion coroane.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților **6%** interese.

Capitalizarea intereselor la 30 Iunie și 31 Decembrie. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 2000 cor. să plătesc și fără abzicere.

Atît centrala cît și filiala acoardă credite personale pe cambii și obligațiuni cu caventi, apoi împrumuturi hipotecare, la cari actele de intabulare institutul le face clientelei gratuit. Dă avanzuri pe efecte publice și alte valori (Lombard). **Cumpără și vinde realități.**

Posede în piața Dobrei un magazin mare de produse, deci cumpără și vinde bucate și alte produse atît în gros, cît și în detail, care ram să va cultiva și la filială.

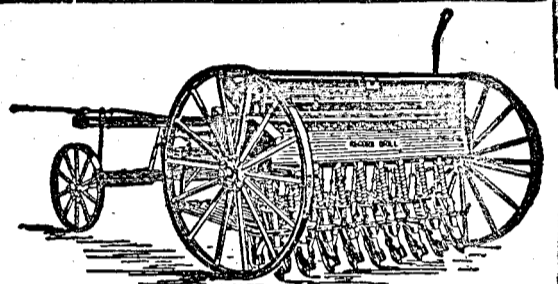
Atît deponenții cît și debitorii institutului din depărtări, cari fac plătirile prin poștă, primesc dela institutul nostru libele de Cheque-uri postale pentru Clearing, prin folosirea cărora asemenea oriicărui sume mari, este scutită de post-porto.

(617) 3—3

Direcțiunea.

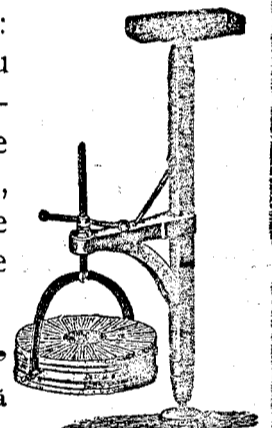
(604) 4—

AGENȚIA PRINCIPALĂ,
REPREZENTANȚA ȘI
DEPOZITUL FABRICEI
DE MAȘINI REG. UNG.
.: : : A STATULUI .: : :

Tot felul de mașini economice, ca: mașini de îmblătuit duse cu motor cu abur, de tras ori de învîrtit cu brațele, — apoi: mașini de secerat, de cosit, de sămănat; pluguri, săpători, triere, sfărîmătoare de cucuruz, tăietoare de tulei și de napi, și altele, — toate

să pot găsi la **SAMUİL GOLDMANN**,
negustor de lemn,
depozit de petri de moară, olei și curele de mașină
în **ORĂȘTIE** (Szászváros).

PRIMA INTREPRINDERE ROMÂNĂ DE MOTOARE

EUGEN NICOLA, Blaj — Balázsfalva

EUGEN NICOLA-NICOLA JENŐ
ATELIER DE MASINI * GAZDASÁGI GÉPMŰHELY.
BALÁZSFALVA.

Motoare, cu gaz și benzin; locomobile cu benzin cari s'au dovedit de foarte bune le recomand cît să poate de călduros tuturor economice: nostri Mașinile de trierat le liferez dela renumita firmă **Hofher și Schrantz**, pe care o reprezentez în Ardeal. Apoi mașini fabricațiune propriei Plugurile originale „NICOLA” sunt recunoscute ca cele mai bune pluguril. Mașini de îmblătuit cu cai ori cu mîna! Mașini de cernuț (ciur) sistemul cel mai nou Triere, mașini de tăiat nutreț și napi, mașini de sămănat griu și cucuruz mașini de secerat și cosit, precum și ori ce soiuri de mașini economice, să pot comanda dela această firmă, pe lîngă prețuri moderate și condițiuni de plată favorabil.

Primește instalațiuni de mori cu motoare de gaz sau benzin! Cui dorește să-și cumpere mașini de vapor, de benzin sau altfel de mașini, să se adreseze la **Eugen Nicola în Blaj**. Mașini de îmblătuit mînate cu vapor, folosite, însă în stare bună, să dau pe garanță ca și cele nouă, însă cu mult mai ieftine!

Trimit gratis oferte și deslușiri, pentru ori-ce mașini! Preț-curent franco și gratis.

Sprîjiniți industria română!

(624) 5—10